

РАЙНЕР МАРИЯ РИЛКЕ

ЧЕТВЪРТА ЕЛЕГИЯ

Превод от немски: Драгомир Петров, Емилия Стайчева, 1979

chitanka.info

Кога сте зимни, дървеса на дните?
Разединени сме. Неизвестени
като прелитащите птици, късно,
на ветровете се натрапваме,
отминати. И падаме сред блато
невъзмутимо. Че цъфтим и вехнем,
ведно разбираме. А нейде още
пристъпват лъвовете и не познават,
дордето са прекрасни, миг на слабост.

Приели единичното за цяло,
долавяме как другото напират.
Омразата е близка нам. Не тъй ли
пристъпват любещите стъпка в стъпка
върху ръба, като си обещават
взаимно далнина и лов, родина?
Тогавата за рисунката на миг
отлитащ се подлагат на платното
несъвместимости като основа,
мъчително, та божем го съзрем,
защото те не се церемонят.
Не знаеме на чувстването щриха,
а само ваещото го отвън.

Кой не е чакал с трепет да се вдигне
завесата, сърцето му покрила?
Сбогуване представяше декорът.
Бе разбираем. Същата градина
се олюля. След туй дойде танцьорът.
Не **той**. Достатъчно. Добре престорен
в костюма си, той става буржоа,
през кухнята в дома си като влезе.

Противни са ми тия празни маски.
По-скоро куклата. Изпълнена.^[1]
По-скоро куклата да понесе
желая, дърпащите я конци,

лицето ѝ от външност. Ето, тук съм,
отпред. И да загаснат светлините,
и да ми кажат: „Край!“... Да ме облъкне
от сцената мъртвешка сивота
и никой от предците ми притихнали
до мен да няма, никаква жена,
нито хлапето кестеняво с криво
око, дори тогава бих останал.
Че винаги за гледане ще има.

Не съм ли прав? Ти, който вкуси тая
горчилка на живота покрай мене,
отпивайки от моя, при това
най-първо възлияние на мойто
размътено все още „трябва“^[2], татко,
ти, който вкусваше отново, вдаден
в следите от вкуса на туй дотолкоз
нетвое бъдеще, дордето раснех
и обкования ми взор така
изпита как проглеждаше ти, който,
откакто си мъртвец, усещаш често
в надеждите ми страх и се отказваш
от правото безоблачен да бъдеш
в мъртвешките безоблачни царства
заради мъничко синовна участ,
не съм ли прав, кажи? Кажете вие
които ме обичахте за тази
любов, към вас кълняща, от която
а непрестанно се отдалечавах,
защото вашите лица любими
пространството си вливаха в простора
световен... ала там не ви откривах...
Поискам ли пред кукленската сцена
да чакам, не, да гледам само, вдаден
дорде прозра, щом гледането свърши,
там трябва да излезе оня, който
раздвижва куклите — това е ангел.

О, ангел с кукла! Най-подир тогава
очакваното зрелище започва.
Тогава се съединява вече
онуй разединявано безспир
от съществуването ни. Тогава
едва възниква цял и кръговратът
на нашите годишни времена.
Умиращите виж! Нима не знаят
каква привидност пълни всичко туй,
което правим? Себе си да бъдем
не смогваме^[3]. О, детски дни, когато
зад образите се таи не само
изтеклото, а бъдеще пред нас
все още нямаше. Растяхме, тъй е,
понякога желаехме насила
по-скоро да пораснеме, отчасти
за радост на ония, дето имат
единствено това, че са големи.
И бяхме все пак в своя ход самотен
задоволени с трайност и стояхме
в пространството, дялящо свят с играчка,
на мястото, създадено открай
и осветено за това събитие.

Детето ще ли ни покаже някой,
каквото е? В съзвездието кой
ще го ръкоположи? Кой в дланта му
ще сложи мярката за отстояние?
Ами смъртта му кой ли ще извае
от сивата среда на хляба, който
втвърден изсъхва; или ще я втъкне
в закръглените устни като семки
в сърце на зряла ябълка? Че лесно
убиеца прозряхме... Но смъртта,
смъртта изцяло и с такава нежност
да носиш в себе си, без гняв, **преди**

*живота да си срещнал, о, това е
неописуемо!*

---

[1] *По-скоро куклата. Изпълнена.* — Този стих отправя към естетическата студия на Хайнрих фон Клайст (1777–1811) „За марионетния театър“ (1810), където се казва следното: „Предимството на куклата пред живата танцьорка е в това, че тя никога не се превзема.“ ↑

[2] *Мойто размътено все още „трябва“* — В едно писмо до шведската писателка Елен Кей (1849–1926) Рилке отбелязва: „Цялото ми творчество, от първите му дни, е израснало в съпротива — срещу присмеха и подигравките на подофицерите, срещу баща ми, срещу всички, които бяха около мене.“ ↑

[3] *Себе си да бъдем не смогваме* — Според Рилке „да бъдеш себе си“ е най-висшият смисъл на личността и на нейните постижения.

↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.